

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่องการบริหารสถานศึกษาตามหลักธรรมาภิบาลของโรงเรียนพระปริยัติธรรม
สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น ผู้วิจัยดำเนินการเสนอตามลำดับต่อไปนี้

- ๓.๑ รูปแบบการวิจัย
- ๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
- ๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
- ๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูลการวิจัย
- ๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล
- ๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ (Quantitative Research) ด้วยใช้วิธีการเชิง
สำรวจ (Survey research) โดยอาศัยข้อมูลที่เป็นจำนวน (ตัวเลข) สัญลักษณ์และวิเคราะห์ข้อมูลใช้
วิธีการทางสถิติเข้าช่วยและการวิเคราะห์เข้าช่วยและการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

๓.๒.๑ ประชากร

ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระ
ปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๒๑๕ คน จากจำนวน
ทั้งหมด ๒๖ โรงเรียน จำแนกตามตัวแปรต้นที่ศึกษาได้ดังนี้

(๑) ตำแหน่งหน้าที่

(๑.๑) ผู้บริหารสถานศึกษา	จำนวน ๓๔ รูป/คน
(๑.๒) ครูผู้สอน	จำนวน ๑๘๑ รูป/คน
(จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๒๑๕ รูป/คน)	

(๒) วุฒิการศึกษา

(๒.๑) ปริญญาตรี	จำนวน ๑๓๔ รูป/คน
(๒.๒) สูงกว่าปริญญาตรี	จำนวน ๘๑ รูป/คน

(๓) ขนาดสถานศึกษา

(๓.๑) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๙๕ รูป/คน

(๓.๒) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๘๘ รูป/คน

(๓.๓) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๓๒ รูป/คน

๓.๒.๒ กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอนในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนา จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๑๓๘ คน จากจำนวนทั้งหมด ๒๖ โรงเรียน โดยกำหนดกลุ่มตัวอย่างตามตารางเครชีและมอร์แกน (Krejcie. and Morgan 1970) และสุ่มแบบแบ่งชั้น (Stratified random Sampling) ตามสถานภาพและเทียบส่วนจากประชากรตามวุฒิการศึกษา และขนาดสถานศึกษา ได้กลุ่มตัวอย่างในแต่ละกลุ่มย่อยโดยการสุ่มอย่างง่ายด้วยวิธีการจับฉลาก (Simple random Sampling) ได้กลุ่มตัวอย่างดังนี้

(๑) ตำแหน่งหน้าที่

(๑.๑) ผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน ๓๑ รูป/คน

(๑.๒) ครูผู้สอน จำนวน ๑๐๗ รูป/คน

(๒) วุฒิการศึกษา

(๒.๑) ปริญญาตรี จำนวน ๑๐๑ รูป/คน

(๒.๒) สูงกว่าปริญญาตรี จำนวน ๓๗ รูป/คน

(๓) ขนาดสถานศึกษา

(๓.๑) โรงเรียนขนาดเล็ก จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๘๗ รูป/คน

(๓.๒) โรงเรียนขนาดกลาง จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๔๘ รูป/คน

(๓.๓) โรงเรียนขนาดใหญ่ จำนวนผู้บริหารและครู รวม ๓ รูป/คน

ตารางที่ ๑ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ตัวแปรต้น ๑ ตัวแปรต้น ๒	ประชากร			กลุ่มตัวอย่าง		
	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม	ผู้บริหาร	ครูผู้สอน	รวม
๑. วุฒิการศึกษา						
๑.๑ ปริญญาตรี	๔	๑๓๐	๑๓๔	๔	๗๗	๑๐๑
๑.๒ สูงกว่าปริญญาตรี	๓๐	๕๑	๘๑	๒๗	๓๐	๕๗
รวม	๓๔	๑๘๑	๒๑๕	๓๑	๑๐๗	๑๓๘
๒. ขนาดสถานศึกษา						
๒.๑ ขนาดเล็ก	๑๗	๗๘	๙๕	๑๖	๔๖	๖๒
๒.๒ ขนาดกลาง	๑๕	๗๓	๘๘	๑๔	๔๓	๕๗
๒.๓ ขนาดใหญ่	๒	๓๐	๓๒	๑	๑๘	๑๙
รวม	๓๔	๑๘๑	๒๑๕	๓๑	๑๐๗	๑๓๘

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

๓.๓.๑ ประเภทเครื่องมือ

ผู้วิจัยใช้เครื่องมือเก็บรวบรวมข้อมูลเป็นแบบสอบถาม เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ แบบมาตราส่วนประมาณค่า และแบบปลายเปิด มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ แบบสอบถามเกี่ยวกับตำแหน่งหน้าที่ของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้บริหารครูผู้สอน มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist)

ตอนที่ ๒ แบบสอบถามเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ๕ ระดับ ตามวิธีการของลิเคิร์ต^๑ ดังนี้

๕ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมากที่สุด

๔ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับมาก

๓ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับปานกลาง

๒ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อย

๑ หมายถึง มีการปฏิบัติในระดับน้อยที่สุด

^๑ ลิเคิร์ต (Likert, ๑๙๓๐) อ้างใน บุญชม ศรีสะอาด, การวิจัยเบื้องต้น, (กรุงเทพมหานคร: สุวีริยาสาส์น, ๒๕๕๔), หน้า ๘๒ – ๘๓.

ตอนที่ ๓ แบบสอบถามเกี่ยวกับข้อเสนอแนะแนวทางส่งเสริม/พัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) ซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นได้อย่างอิสระ จำนวน ๖ ด้าน ดังนี้

- (๑) ด้านหลักนิติธรรม (Rule of law)
- (๒) ด้านหลักคุณธรรม (Motality)
- (๓) ด้านหลักความโปร่งใส (Transparency)
- (๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (Participation)
- (๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ (Responsibility)
- (๖) ด้านหลักความคุ้มค่า (Effectiveness)

๓.๓.๒ การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย (Questionnaire : แบบสอบถาม)
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นแบบสอบถามชนิดปลายเปิดและปลายปิด ผู้วิจัยดำเนินการสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือวิจัย ดังนี้

(๑) ศึกษาเอกสารเกี่ยวกับหลักการ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในสถานศึกษา รวมถึงแนวทางในการส่งเสริมและพัฒนาการบริหารสถานศึกษาโดยใช้หลักธรรมาภิบาลในการบริหารสถานศึกษา ซึ่งมีองค์ประกอบสำคัญ ๖ ด้าน คือ ๑) ด้านหลักนิติธรรม (Rule of law) ๒) ด้านหลักคุณธรรม (Motality) ๓) ด้านหลักความโปร่งใส (Transparency) ๔) ด้านหลักการมีส่วนร่วม (Participation) ๕) ด้านหลักความรับผิดชอบ (Responsibility) ๖) ด้านหลักความคุ้มค่า (Effectiveness) เพื่อเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัยแล้วนำไปตั้งเป็นคำถามเพื่อให้ครอบคลุมประเด็นที่ต้องการในแบบสอบถาม

(๒) กำหนดโครงสร้างของเครื่องมือ โดยการจัดทำตารางโครงสร้างและเนื้อหาเสนอต่ออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ตรวจสอบแก้ไข

(๓) ดำเนินการสร้างแบบสอบถามเรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ (Checklist) แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) และแบบปลายเปิด (Open-ended) จำนวน ๑ ชุด มี ๓ ตอน ดังนี้

ตอนที่ ๑ เป็นแบบสอบถามสถานภาพของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้บริหาร ครูผู้สอน ขนาดสถานศึกษา (ตัวแปรต้น ๓ ตัว มีลักษณะเป็นแบบตรวจสอบรายการ จำนวน ๓ ข้อ)

ตอนที่ ๒ เป็นแบบสอบถามข้อมูลเกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็น

แบบมาตราส่วนประมาณค่า (Rating scale) ตามหลักการและแนวคิดของลิเคิร์ต (Likert, 1970) มี ๕ ระดับ คือ มากที่สุด มาก ปานกลาง น้อย น้อยที่สุด ดังกล่าวแล้ว

ตอนที่ ๓ เป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับแนวทางในการส่งเสริม/พัฒนาการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น มีลักษณะเป็นแบบปลายเปิด (Open-ended) มี ๖ ด้าน ตามกรอบแนวคิดในการวิจัย

(๔) นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น ไปให้อาจารย์ที่ปรึกษางานวิจัยพิจารณาตรวจสอบปรับปรุง แก้ไข และให้ความเห็นชอบ

(๕) นำแบบสอบถามจากอาจารย์ที่ปรึกษา มาปรับปรุงแก้ไขให้ถูกต้องสมบูรณ์และจัดทำฉบับที่แก้ไขแล้วนำเสนอผู้เชี่ยวชาญจำนวน ๕ คน ประกอบด้วยผู้เชี่ยวชาญด้านการบริหารการศึกษา และด้านการวิจัยคณิตศาสตร์เพื่อพิจารณาตรวจสอบความถูกต้องและประเมินคุณภาพของแบบสอบถามเพื่อหาค่า Index of consistency (IOC.) ตามหลักเกณฑ์ดังนี้

๑. หมายถึง เห็นด้วย เป็นข้อที่นำไปใช้ได้

๐. หมายถึง ไม่แน่ใจ เป็นข้อที่ต้องปรับปรุงแก้ไขหรือตัดออก

-๑ หมายถึง ไม่เห็นด้วย เป็นข้อที่นำไปใช้ไม่ได้ควรตัดออกหรือปรับปรุงแก้ไขใหม่

โดยการถือเกณฑ์ประเมินในแต่ละข้อมีค่าตั้งแต่ .๕๐ ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าระหว่าง .๖๐ - ๑.๐๐

(๖) นำแบบสอบถามจากผู้เชี่ยวชาญมาปรับปรุงแก้ไขตามผลการประเมิน หรือข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ให้มีจำนวนข้อและเนื้อหาที่สอดคล้องตรงกับเรื่องที่วิจัย

(๗) นำแบบสอบถามที่ได้แก้ไขเป็นสมบูรณ์แล้วไปทดลองใช้ (Try out) กับประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่างจำนวนไม่น้อยกว่า ๓๐ คน เพื่อนำผลไปวิเคราะห์ข้อมูลด้วยโปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยทางสังคมศาสตร์ต่อไป

(๘) นำผลจากการทดลองใช้ไปวิเคราะห์หาค่าอำนาจจำแนก โดยวิธีการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อย่างง่ายของเพียร์สัน (Pearson product moment correlation coefficient) หรือวิธี Item total correlation นำข้อที่มีค่าสหสัมพันธ์ทางบวกไปเทียบกับค่าวิกฤติ ($\alpha = .๐๕$) โดยใช้เกณฑ์มีค่าตั้งแต่ .๒๐ - ๑.๐๐ เป็นข้อที่นำไปใช้ได้ ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าระหว่าง .๒๑๑ - .๕๒๕

(๙) นำแบบสอบถามในข้อที่มีค่าอำนาจจำแนกตามเกณฑ์ที่ใช้ได้ ไปหาค่าความเชื่อมั่นเป็นรายด้านและโดยภาพรวมตามวิธีการของ ครอนบาค (Cronbach) เพื่อหาค่าสัมประสิทธิ์อัลฟา (Alpha- Coefficient) โดยใช้เกณฑ์ตั้งแต่ .๗๐ ขึ้นไป ในการวิจัยครั้งนี้มีค่าเท่ากับ .๗๑๐

(๑๐) นำแบบสอบถามที่มีค่าความเชื่อมั่นตามเกณฑ์ที่กำหนดมา จัดทำเป็นฉบับสมบูรณ์ และพิมพ์นำไปใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลต่อไป

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการดังนี้

๓.๔.๑ ขอรับหนังสือเพื่อเก็บรวบรวมข้อมูลจากบัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย วิทยาเขตขอนแก่น เกี่ยวกับการแต่งตั้งผู้เชี่ยวชาญ ขออนุญาตหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และส่งไปยังกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔.๒ ผู้วิจัยส่งแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่าง ๒๖ โรงเรียน ๆ ละ ๑๐ ชุด รวม ๒๖๐ ชุด ผู้ตอบแบบสอบถามคือผู้บริหารสถานศึกษาและครูผู้สอน จำนวนท่านละ ๑ ชุด พร้อมซองจดหมายที่ติดแสตมป์ถูกต้อง เพื่อให้ส่งแบบสอบถามกลับคืนผู้วิจัยโดยส่งไปทางไปรษณีย์และได้รับคืนบางส่วนและผู้วิจัยไปขอรับคืนเองรวมทั้งสิ้นจำนวน ๑๓๘ ชุด

๓.๔.๓ นำแบบสอบถามที่ได้รับคืนมาจัดกระทำข้อมูล โดยการตรวจสอบความถูกต้อง สมบูรณ์ของแบบสอบถามแต่ละชุดซึ่งมีความถูกต้องสมบูรณ์ทุกชุด

๓.๔.๔ นำแบบสอบถามฉบับที่สมบูรณ์นำไปวิเคราะห์ข้อมูล ตามวัตถุประสงค์ของการวิจัยต่อไป โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูปวิเคราะห์ข้อมูลวิจัยทางสังคมศาสตร์

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ วิเคราะห์ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามเกี่ยวกับผู้บริหาร ครูผู้สอน โดยวิเคราะห์หาจำนวนและค่าร้อยละ

๓.๕.๒ วิเคราะห์หาระดับการดำเนินการและการปฏิบัติงานของผู้บริหารและครูผู้สอน เกี่ยวกับการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม โดยวิเคราะห์หาค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) ทั้งโดยรวมและรายด้านตามวิธีการของลิเคิร์ต แล้วนำไปเทียบเกณฑ์ค่าเฉลี่ย ๕ ระดับและแปลงผล ดังนี้

๔.๕๑ – ๕.๐๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมากที่สุด

๓.๕๑ – ๔.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับมาก

๒.๕๑ – ๓.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับปานกลาง

๑.๕๑ – ๒.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อย

๑.๐๐ – ๑.๕๐ หมายถึง มีการปฏิบัติอยู่ในระดับน้อยที่สุด

๓.๕.๓ ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติการ/การดำเนินการ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามตำแหน่งหน้าที่ โดยการทดสอบที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๕.๔ ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติการ/การดำเนินการ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามวุฒิการศึกษา โดยการทดสอบที (t-test แบบ Independent samples)

๓.๕.๕ ศึกษาวิเคราะห์เปรียบเทียบการปฏิบัติการ/การดำเนินการ เรื่องการบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น จำแนกตามขนาดสถานศึกษา โดยการวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ one way ANOVA)

๓.๕.๖ ศึกษาวิเคราะห์แนวทางการส่งเสริม/พัฒนา การบริหารงานตามหลักธรรมาภิบาลในโรงเรียนพระปริยัติธรรม สังกัดสำนักงานพระพุทธศาสนาแห่งชาติ จังหวัดขอนแก่น จำนวน ๖ ด้าน โดยวิเคราะห์หาจำนวนหาค่าความถี่และวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา (Descriptive analysis)

๓.๖ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๖.๑ สถิติที่ใช้หาคุณภาพเครื่องมือในการวิจัย โดยใช้

๑. ค่าความสอดคล้อง (IOC : Index of consistency) ของแบบสอบถาม
๒. ค่าอำนาจจำแนก (Item total correlation) ของแบบสอบถาม
๓. ค่าความเชื่อมั่น (α - Alpha-Coefficient) ของแบบสอบถาม

๓.๖.๒ สถิติพื้นฐาน

๑. ความถี่ (Frequency)
๒. ค่าร้อยละ (Percentage)
๓. ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$)
๔. ค่าส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.)

๓.๖.๓ สถิติที่ใช้ในการทดสอบสมมติฐาน

๑. ใช้ t-test แบบ Independent samples เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ๒ ค่า ในการวิเคราะห์ข้อมูล

๒. การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (F-test แบบ one way ANOVA) เพื่อเปรียบเทียบค่าเฉลี่ยตั้งแต่ ๓ ค่าขึ้นไป